

ABONAMENTUL

Pe un an . 50 Cor.
Pe un jum. 14
Pe un lună . 240
Anul de Duminică
Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de
schimb costă fiecare ziar 20 fil.
Manuscrise nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Soluțiunea contelui Apponyi.

In cuvinte vagi și flexibile, cu obișnuita lipsă de precizie a tuturor oamenilor politici unguri, când vorbesc de chestia națională, contele Apponyi a atins o latură nouă a acestei chestiuni. A vorbit de *asimilarea morală*. Nu a fost singura parte a chestiunii pe care a atins-o. Teza principală a discursului său este mai clară și reșonantă, mai logică decât a contelui Tisza. Contele acesta nu admite pentru noi decât drepturi *individuale*, nu însă *colective naționale*. E cunoscuta teză a lui Bánffy, nu mai trebuie prin urmare discutată sau combătută.

Amintim ca altă teză a cuvântării sale chestia partidelor naționale în care el e mai radical decât contele Tisza.

Contele Apponyi ne tăgăduiește și el dreptul de a forma partide naționale, fie și moderate. Și el ne cere ca românii să nu formeze o grupare proprie și unitară, ci dizolvând întâi partidul național românesc, să intre într'un partid unguresc sau chiar în mai multe, cum îi călăuzește simpatia personală. Când nu va mai exista partid românesc, nici măcar o grupare sau nuanță românească, când deputații români vor fi împărțiați în patru-cinci partide ungurești învederate, între ele la cuțite atunci vor putea începe deci tratativele pentru pace. Cum? nu ne spune nici Apponyi, nici Tisza. Căci dacă deputații români din diferitele partide se vor aduna ca grupare, ca factor îndrituit de a vorbi, măcar în chestiile ro-

mânești, în numele poporului nostru, atunci ar însemna că grupul acesta e recunoscut ca grupare de caracter naționalist — și asta nu se poate admite, după cei doi conți. Dacă însă nu se vor aduna la un loc nu vor putea lua nici hotărâri comune — atunci o discuție va fi imposibilă fizicește.

El zice: vreau să fac pace dar cu condiția să nu am cu cine discuta asupra ei.

E cea dintâie din greșelile logicei contelui Apponyi și prima piedică a »păcii« sale.

Dar contele merge și mai departe. El cere deputaților români cari intră în partidele ungurești un adevărat examen de conștiință. Ei trebuie să declare că primesc drepturile de limbă ungurească ale statului și să se lăpede cu desăvârșire de satana gândurilor subversive contra posesiunilor de fapt (cari nu sânt și de drept) ale limbii ungurești în viața statului. Va să zică domeniul de drepturi pe cari limba ungurească îl stăpânește azi, nu poate fi redus, ci cel mult întins și mărit. Aceste sânt condițiile în baza cărora el vrea să facă »pace«.

Un comentariu este de prisos pentru vederile astea. Contele Apponyi declară că este dispus să intre cu noi în tratative și să discute punctele păcii dar cu o condiție: ca noi să renunțăm din capul locului la orice pretențiune. »Soluțiunea« asta este — nu-i așa? — foarte simplă și mai ales foarte hazlie, deși găsim că maestrul Caragiale, a formulat-o cu mai mult spirit.

— Cerem revizuirea constituției, cu condiția

să nu se schimbe nimic! strigă unul în »Scrisoarea pierdută«, mi-se pare.

Va să zică asupra acestei soluții nu se poate discuta, ci cel mult glumi.

Ceia ce ne interesează e chestiunea asimilării morale a cetățenilor de altă limbă. Apponyi spune că nu se va putea obține nimic prin succese pur externe. Trebuie cimentată mai întâi legătura sufletească între unguri și celelalte neamuri. Numai după realizarea acestei asimilări sufletești, se pot obține și celelalte »rezultate« se poate realiza pacea adevărată și traică.

Adaugăm însă că nu știm dacă am re-zumat ideile contelui Apponyi întocmai, căci cu obișnuita-i echivocitate, într'un pasaj al discursului nu găsim numai termenul de asimilare »sufletească« ci și »națională« ca premisa păcii. Să admitem însă că dânsul s'a gândit într'adevăr numai la asimilarea sufletească și că termenul asimilării naționale este o greșeală a oratorului sau a gazetei din care reproducem.

Ce trebuie să înțelegem prin asimilarea sufletească? Renunțarea la orice gând de defacere de țara asta, la orice dorință de a schimba starea actuală a lucrurilor și sentimentul dragostei sincere pentru țară pentru întocmirile și așezămintele ei.

Asimilarea sufletească trebuie să se manifeste în multe forme. Trebuie să fie un sentiment de dragoste către cetățenii de altă limbă, răsărită din conștiința că cu toată deosebirea națională, sântem membrii aceleiaș familii politice. Trebuie să fie un sentiment de mândrie și mulțumire de a

Viața literară.

Moartea unui critic de talent. — Dl Anghel atacat de un ziarist. — Care trebuie să ne fie atitudinea față de o revistă provincială?

De Il. Chendi.

Săptămâna trecută am mai dus la mormântul de veci un tânăr scriitor, pe Al. Antemireanu. În jurul cosciugului erau mai mulți ziarști de profesie, decât literați. Și asta din cauza că Antemireanu, cel puțin de cinci ani încoace, a părăsit literatura și s'a refugiat într'o redacție politică, unde forțele lui, atât de mult fâgăduite în viața, s'au pulverizat de-abinele. În mormântul lui a fost sinceră, cu flori și cu lacrimi de duioșie, cum se conveneau unui talent secerat prea devreme din câmpul vieții.

Activitatea întregă a lui Antemireanu a fost un scurt și armonios acord de orchestră, care începea o clipă și se întrerupe deodată brusc, fără să se mai auzi. O preamărire scurtă și zgomoasă a vieții ideale și a tineretii, un imn scris în versuri și proză, a fost toată viața lui redusă pe de-a întregul la vre-o șase, șapte ani de muncă literară mai intensă. Apariția și felul lui de a lucra, apoi retragerea lui tăcută și dispariția prematură îl înfășoară într'o lumină romantică și-l aruncă în rândul atâtor victime, căzute în goana prea aprinsă spre ideal.

Talent precoce, Antemireanu a visat frumosul de timpuriu. În versurile lui, iscălite Elvira Santorino, este în adevăr o visare nesfârșită a unei lumi mai bune. Viața fantastică din evul mediu, cu cavalerii, cu Alhambra, Grenada și cu Lohen-

grin, îl inspira și li smulgea strofe pline și curgătoare. Din vremi legendare crea povestiri fantastice, pe cari le iscălea Hjalmar. Infinitul nedeslușit, stingerea eternă, amurgul vieții și neantul formau pururea atmosfera vagă, în care își legăna iluziile cu preferință. Și când se cobora din înălțimile acestea și vedea belșugul de viață în jurul său, știa s'o guste și pe aceasta din plin și s'o cânte:

De ce nu poți să-nmărmurești pe veci,
În ne'nflorita floare a vieții,
Și niciodată fruntea să nu-ți pleci
Sub recea sărutare-a bătrâneții?
Să fii în veci o stea a dimineții!

Neapărat valoarea lui Antemireanu nu este a se căuta nici în versurile lui, nici într'un roman de foileton înmormântat în co'oanele »Epocei«, ci în partea critică a muncii lui. Spirit ales de observare și bine pregătit prin citirea lui Lemaitre, Brunetiére și Faguet, Antemireanu s'a făcut apărătorul cald al artei pentru artă: el a făcut literatură de dragul literaturii, critică numai de dragul criticii și n'a urmărit scopuri sociale, sau, cum zice el însuși, »n'am făcut din artă o premisă pentru o concluziune economică«.

Vederile critice ale lui Antemireanu, exprimate totdeauna îngrijit și răspândite prin »Floarea albastră«, prin ziare și într'un volum special, își au rațiunea lor. El a combătut materialismul odios și »mocișla naturalistă« importată din Franța, propagând în schimb dorul și nostalgia de cerul albastru. El a luptat pentru frumosul absolut și transcendent și pentru înfocarea la romantism. Reflexiile aceste, dintr'un suflet curat

și finăr, se amestecă apoi cu considerații de filosofie morală, politică și socială și cu sfaturi practice în materie de moravuri literare.

Capitalul acesta de idei și de sentimente ni-l arată pe regretatul scriitor ca pe un idealist luptător pentru bine și frumos. A fost poate prea puțin pozitiv și a știut să se coboare prea puțin în inima mișcării noastre literare, pentru a și aplica cu rezultat unele din teoriile sale. Când însă se va scrie istoria vremii noastre și se vor cerne toate frământările, întrebând pe fiecare de partea originală, cu care a contribuit la opera comună, nu se va putea trece peste numele lui Antemireanu, ci i-se va reserva o pagină duioasă de recunoștință.

O polemică aprinsă a avut loc zilele aceste în presă în jurul unor articole de acerbă critică socială ale d-lui D. Anghel, apărute în revista săptămânală »1907«. Pe cum se știe, d. D. Anghel de mult nu mai este numai cântărețul liric și dulos al florilor și nici visătorul sentimental, care plutește exclusiv în sfere eterice. Din orizonturile albastre el s'a coborât pe pământul real, scrie de câți va ani încoace o proză din cele mai alese și ia parte activă la discuțiile din jurul problemelor de actualitate. Temperament eminent combativ, spirit subțire și cu o pronunțată nuanță de sarcasm, articolele lui polemice taie adânc și forma lor literară le înlesnește răspândirea. Cele două articole din »1907«, cari sânt acum obiect de discuție al câtor-va ziare, sânt de natura aceasta. În cel dintâi, Anghel ne expune, în contururi drastice, povestea socialismului leșan de pe vremuri, cu tot alaiul, cu toată mări-

face parte din statul acesta. *Civis hungaricus sum*, trebuie să zică cu mândrie orice cetățean când va merge în străinătate. Asta ar fi *asimilația sufletească*, credem noi așa cum o va fi înțelegând contele Apponyi.

E foarte frumos țelul acesta pe care îl pune el politicei ungurești, și are deplină dreptate; asimilarea sufletească este condiția prealabilă a împăcării dintre unguri și români și numai după ce ea va fi realizată deplin, se va putea vorbi de succese reale în politica față cu națiunile nemăghiare.

Dar nouă ni se pare că contele face și aici o mare greșeală de logică. El face o inversiune, căci pune *efectul* înainte de *cauză*. Asimilarea sufletească trebuie să aibă cauzele ei bine hotărâte, ca orice proces psihologic. Trebuie să precedeze înlăturarea tuturor nemulțămirilor, trebuiesc mai întâi îndepărtate toate punctele de conflict și numai după aceasta se va putea forma pe încetul starea sufletească a asimilării sufletești. Ea trebuie să răsară dintr-o stare de mulțămire desăvârșită, trebuie să fie rodul ei.

Contele Apponyi însă procedează invers. El vrea să răsară mai întâi rodul și să creieze pe urmă din puterea sa tot ce-i lipsește și trebuie să-l precedeze: floarea trupina și rădăcina. El vrea ca cele două tabere cari se combat de atâta timp să se îmbrățișeze, să se sărute fără de veste și pe urmă să puie armele din mână și să discute condițiile de pace. Iar pe de-asupra când ar fi să se discute pacea, el ne cere să renunțăm din capul locului la orice dorință din parte-ne, cum a văzut mai sus.

Aceasta-i »pacea« contelui Apponyi. El vrea să facă pace cu noi cu condiția ca să ne dizolvăm ca partid ca să nu putem negocia asupra păcii. El este gata a ne acorda orice, cu condiția ca să nu cerem nimica. În sfârșit ne cere asimilarea sufletească, dar promite să creieze numai *ulterior* condițiile din cari poate răsări asimilarea..

rea și căderea lui și cu toate figurile ajunse celebre în cadrul acela. În cel de al doilea articol ne zugrăvește vlu, colorat și cu o uclgătoare satiră un alt curent social din Iași, stins acum, dar foarte popular pe vremuri, anume curentul radicalilor, al credincioșilor lui Bachus și Lucullus, strânși în jurul căpeteniei lor luxurioase, care era d. Gh. Panu. Icoanele acestor două cluburi sânt făcute cu atâta vervă și în mod atât de sugestiv, încât efectul lor se explică și usturimea produsă de-asemena.

În răspunsul pe care câți-va ziaristi îl dau însă domnului Anghel, în loc de a rămânea la subiect și a admira, împreună cu noi, calitatea de lăscut critic social a autorului, ei pornesc să-l tragă la îndolală dreptul și competența de a se pronunța în asemenea chestiuni. Mai ales un ziarist dela »Ordinea« își permite luxul de a-l ataca în dreptul acesta și are aerul de a spune, că un literat depășește marginile datoriilor sale, amestecându-se în chestiuni de ordin public. »Am convingerea — scrie cel dela »Ordinea« — că rareori o categorie socială a uzurpat mai multe drepturi și a manifestat un atât de mare număr de pretențiuni și exigențe, nemotivate prin nimic, ca literații și pseudoliterarii noștri...»

Nu știu cine este domnul, care vorbește, așa

lată în rezumat pacea contelui Apponyi, E un cap de operă de logică această »soluțiune« a celui mare orator și cugetător politic ungur de azi — nu-i așa? Nu ne îndoim ca orice român va rămânea încântat și o va accepta cu grabă.

Este cu puțință o discuție cu astfel de oameni? Nu vedeți că lipsesc însăși bazele comune pentru discuție: legile aceleiași logice riguroase și neîndurate care să cârmuiescă și să reguleze gândirea părților. E ca o discuție între un surd și un mut. Nu de geaba a zis Eminescu: Vorbim în în două limbi diferite și asta e cauza că nu ne vom înțelege niciodată. Căci noi vorbim românește, adică în limba logicei clare, iar ei ungurește, adică în limba sofismelor și a lipsei de logică.

lată pentru ce pacea e cu neputință.

O anchetă în chestia naționalităților. »N. Freie Presse« din Viena, înregistrând articolul »Tel. Rom.« (reprodus de noi), în care se precizează punctul de vedere al cercurilor bisericești din Sibiu, față de discursul contelui Tisza, și se cere măcar convocarea unei anchete pentru studiarea modalităților unei împăcări româno-ungurești, — spune că »cercurile politice competente din Budapesta nu sânt străine de această idee și în curând vor fi chemați la o consfătuire mai mulți politicieni de frunte, cari nu fac parte din nici un partid politic. Consfătuirea va avea, deocamdată, numai caracter informativ«.

Domnia banului. Comuna Nădlac a adus hotărârea că jude comunal nu poate fi ales decât acel fiu al comunei care dispune de o avere de cel puțin 20.000 coroane. Congregația comitatului Cenad, luând în revizuire această hotărâre, a aprobat-o...

Pilda, credem, va fi urmată și de alte comune. Omul, în Ungaria, începe numai dela baron în sus...

Candidatul ungur la Virșeș este d. *Karácson Lajos*, secretarul general al ministerului de apărare națională. Cauza ungurilor e foarte disperată, mai ales după dizolvarea de bună voie a partidului guvernamental din Vârșeș. Guvernul

de-a călare, despre literații noștri. Este el unul din mulții agramași și superficiali frivoli, pe cari îi adăposteste presa de partid? Este el părășitul neputincios, incubărit în haina cutărui om politic? În ori ce caz îi sântem datori o explicare.

Da, literații acela, pe cari ori ce nulitate ziaristică își poate permite să i numiască »presumțioși, veninoși și agresivi« nu numai că au dreptul și competența de a se interesa de stări sociale, de a arăta anomalile lor și a fixa figurile acele, ce se cocoșează în mod artificial în fruntea unei mișcări, — dar ei sânt chiar datori, *înaintea tuturor*, să o facă. Nimeni nu este un psiholog al mulțimei mai bun ca artistul, cu puterea lui de intuiție. Nimeni nu reușește să popularizeze mai ușor anumite idei și sentimente ca literatul, cu mijloace abile. Iată niște adevăruri certe, de mult recunoscute în țările civilizate, unde lumea caută într'adins să intereseze pe literați pentru viața publică. Crede năstrușnicul dela »Ordinea« că numai la noi viața politică și culturală va rămânea tot pe mâinile încercate și pe condeiele mercenare ale flămânzilor din antișambrele șefilor politici?...

Sânt dator cu un răspuns la o invitație, foarte amabilă altfel, de a colabora la o revistă provin-

incearcă să câștige mandatul cu apucăturile torale nedemne. Se face făgăduiala că se va înflința în o aș un tribunal. Pentru a întări nădedea asta va veni însuși ministrul de justiție *Sákhely Ferencz* la Vârșeș spre a sprijini candidatura lui *Karácson*. Credem însă că toate sforțările vor fi de data asta zadarnice, nemții din Vârșeș nu vor vinde dreptul de reprezentant național pentru un tribunal.

A optzecea aniversară a Majestății Său împăratului. Congregația comitatului Bistrița-Năsăud în adunarea generală de ieri a hotărât să se aranjeze mari festivaluri cu prilejul aniversării a optzecea a M. Sale împăratului. În 18 August se va oficia un serviciu divin în toate bisericile iar congreagația comitatului se va întruni în o dinț festivă de unde va adresa împăratului scrisoare de omagii.

În legătură cu această aniversară se lăfșește lele trecute svonul că principii germani se prezintă în corpore la M. Sa pentru a-și exprima urările de bine cu acest prilej. Acum o știe oficială din Ischl desminte svonul acesta, spunând că la curte nu se știe absolut nimic despre vizita principilor germani și chiar de se va fi făcut planul unei vizite M. Sa ar fi rugat principii germani să abstea dela el, prin faptul că festivalul va avea un caracter familiar și intim în vedere etatea monarhului, acesta dorește să fie liber de oboselile audiențelor. La toată împăratul Germaniei, regele Belgiei, reprezentantul României și probabil Alfonso al Spaniei și gina se vor prezenta la M. Sa pentru a-și exprima urările de bine din acest prilej.

Primul-ministru d. Khuen despre chestia națională

Deși ieri am dat un rezumat, reproducem azi *in extenso* pasajul despre chestia națională a contelui Khuen, dată în o semnătatea cuvintelor primului-ministru. Dăugăm însă că după obiceiul său, d. Khuen s'a ferit a face declarații mai amănunțite și a rămas la înălțimea generalităților. Aprobă punctul de vedere al lui Tisza și constată că chestiunea nu poate fi rezolvată de pe o zi pe alta, fiind foarte complicată. A mai adăugat apoi obișnuita lui că se cere bunăvoință reciprocă și că el face totul pentru a ajuta buna înțelegere

cială și voi răspunde aici, chestiunea fiind, în măsură oarecare, de ordin public.

»Vă trimitem aci cele vre-o zece numere de revista noastră, apărute până acum«, — înmintește onorată redacție. »Vă asigurăm în același timp numeroase scrisori ce ne vin în fiecare zi de abonați și cititori, ne fac să înțelegem, că sântem angajați într'o luptă grea și mare, pe care puterile noastre încă tinere nu o vor putea câștiga cu strălucit rezultat, atâta timp cât nu vom avea susținători mai puternici și îndrumători. Ca român, care nu vă dați înapoi de a da ajutor, unde e vorba de o operă frumoasă și înaltă, ne adresăm și dumneavoastră, ca să dați concursul, ca să ducem la bun sfârșit marea noastră... etc.

Apelul binevoitor continuă.

Răsfoiesc mai întâi cele vre-o zece numere de o revistă, luxos tipărită și cu ilustrații și multe peste nume ca aceste: D. C. Zavalide M. B. descu, P. Papazissu, Tudor Ionescu, I. Iancu, Violete Blanche și Ollanescu-Londra. Citesc produsele lor și mă conving într'adevăr, că »sântem angajați într'o luptă pe care puterile noastre n'o pot duce la rezultat«. Buni tineri, ziaști tineri, le fac toate reverențele pentru a nele lor intenții, dar oameni cari se angajează în opere, cari trec peste puterile lor, nu-mi pot

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyady

Nici d. Khuen nu s'a rostit însă asupra felului cum crede să se realizeze faimoasa înțelegere. Dacă contele Tisza a vorbit măcar în general de concesiuni, dânsul nici nu a rostit măcar acest cuvânt și nu a precizat nici altfel modalitatea cu care crede să facă pacea. În astfel de împrejurări, »impăcarea«, cum vedeți, are cele mai frumoase perspective de nereușită. La urmă însă tot guvernul va începe o nouă eră de persecuții și întemnițări pe cuvânt că »închipănuarea« noastră a zădărnicit bunele sale intenții de pace și armonie.

Iată pasagiul în chestiune :

Contele *Khuen*: Mai este o chestiune pe care trebuie să o amintesc, mai ales că stimatele mele prieten și coleg contele Tisza István a discutat-o cu greutatea cuvântului său puternic. E o chestiune care fără îndoielă are mare însemnătate, e chestiunea națională.

Am ascultat cu bucurie mare cuvântarea contelei Tisza. A zugrăvit supt raportul internațional și istoric un tablou complet al chestiunii și poate servi ca lămurire pentru mulți cari nu s'au ocupat cu această chestiune. Mă asociez la felul său de a privi lucrurile, atât mai mult că am fost singur în măsură de a observa amănunțit multele raporturi ale acestei chestiuni și am avut chiar prilejul de a le conduce. Aduș pentru a ceea la tot ce a spus contele Tisza că pentru soluținea chestiunii timpul actual e mult mai oportun decât oricare altul, de-oarece cele mai multe din motivele cari au prezidat la ea timp de decenii, acum a încetat. După ce am atins cea din urmă fază a prefacerilor europene, mai ales acum când chestiile din Balcani au ajuns într'un stadiu în care nu mai au aproape nici un interes pentru noi, acum și chestia națională a primit o transformare spre adevărata-i realitate, deoarece cum am spus au încetat motivele lei adevărate cari au prezidat o multă vreme. O mie de ani noi am trăit cu acele naționalități în pace și am apărut interesele patriei și națiunii cu lele în mod comun. Marile noastre regi, marile noastre eroi naționali și mulți din luptătorii luptei pentru libertate (în 1848) au găsit liniște și adesea sprijin la naționalități.

Precum s'a întâmplat asta în trecut, trebuie să fie cu puțință și în viitor (Apl). Celace a intervenit de atunci a fost o epocă foarte neplăcută, plină de conflicte, agravate prin neînțelegeri, dar acum, când au trecut acele vremuri, *le moment psychologique et arrive*, cum a spus și contele Tisza.

aprobarea. Te angajezi numai la aceeace poți și numai în măsura mod:stă a talentului tău, fără să te bizui pe alții, mai tari decât tine.

Eu, în genere, nu sânt un prieten al acestor încercări provinciale și nu aş îndemna nici pe alții să sprijinească întreprinderi de acestea de diletanți. »Mișcările culturale« sânt mult prea serioase decât să înc:apă în organe mărunte din cine știe ce colțisor al țării și să se fărâmițeze în mâinile mediocrităților. Nouă nu ne trebuie multe reviste, nici să avem în fiecare capitală de județ câte una. Avem una la Sibiu, — ce ne mai trebuie și la Cuj? Avem câteva reviste la București și Iași, — ce ne mai trebuie la Vâlcea și Craiova? Pe cele cari le avem, trebuie să le întărim, să ne concentrăm forțele, nu să le resletim. Iar în ce privește pe tinerii entuziaști dela revistele din provincie, pe Zavalide, Papazissu, Ionescu, Iancovescu, Popescu, Teodorescu și alții, să aibă ei numai talent, căci n'au să moară de inaniție: sânt ele reviste, că să-i salveze!

Știu că această chestie nu se poate rezolvi de pe azi pe mâine, fiindcă nu se poate rezolvi de pe azi pe mâine o chestie care a pus în mișcare atâtea patimi. Condiția prealabilă e bunăvoința reciprocă (Aplauze în dreapta). Dacă această bunăvoința se va fi manifestat, vom putea ușor găsi modalitățile cari duc la scop. Nu e îngăduit să ne speriem de nimic. Trebuie să căutăm aceste modalități și înainte de toate trebuie să dăm dovezi de bunăvoință. De când stau aici, am avut în repetite rânduri prilej să vin în atingere cu deputații deosebitelor naționalități. Am găsit la toți dispoziții favorabile. Acum ar fi necesar și din partea lor și din partea noastră un pas energic și recunoașterea că au pornit pe-o cale care ne face cu puțință să ne ocupăm cu chestia lor (Aplauze în dreapta).

Cred că nu voi fi rău înțeles, când mă exprim în un astfel de moment în mod atât de serios, pentru că interesele națiunii nu se pot niciodată schimba, rămân veșnic aceleași și noi nu putem să adunăm forțe îndeajuns, pentru a ajunge a ceeață țintă ideală. *De aceea nu ne este îngăduit să disprețuim nici forța ce o putem găsi în naționalități.* (Aprobări). Și aceste trebuie validate și anume și în interesul lor, pentru că eu sânt convins că trăind alături în pace, interesele lor de limbă și rasă vor fi în aceeași măsură asigurate, cași creșterea puterii statului. Luând aceste în considerare declar că voi profita cu bucurie de orice prilej în viața națiunii și a țării pentru a promova și din partea mea condițiile bunelor raporturi și ale bunăînțelegeri și bunăvoințe reciproce! (Aplauze vii în centru).

După alegeri.

Boicotarea trădătorilor. — Volnicii. — Apărare legitimă.

Pretutindeni în ținuturile locuite de români, trădătorii cauzei noastre cari la alegeri au trecut la dușmani, încep să simtă pedeapsa ce le au impus-o românii cinstiți, rămași credincioși trecutului lor nepătat.

Unde numai pot, acești bravi români le dau să le înțeleagă veniturilor străine că au trăit până acum pe urma lor, dar pe viitor nu se vor bucura de nici un sprijin. De acum încolo lozinca nu mai e iertarea umilitoare, ci osânda bărbătească: *Sprijinim pe cei cari ne-au sprijinit și ne sprijinesc!*

Boicotul străinilor, în rândul întâi al cârciumarilor ovrei, cari la alegeri au fost agenții cei mai nerușinați ai dușmanilor, — ia întindere tot mai mare. Inzadar se roagă și se linguesc jupânașii pe lângă români: om cinstit nu mai intră la ei.

Văzând că nu reușesc cu binele, aduc jandarmi în comune cari umblă și bat oamenii, fără să poată înrui oameni să-și calce cuvântul dat unul altuia, — *nesiliți de nimeni, neîndemnați decât de instinctul propriei apărări*, — de-ă nu mai sprijini pe cei cari ne sânt dușmani.

Astăzi din nou primim știrea despre volnicii de felul acesta, săvârșite în cercul electoral al Vințului. Ne dor și pe noi bătăile ce au să le îndure bieții noștri români cinstiți, ne revoltăm împotriva mișelilor necurmatare.. dar așteptăm în tăcere, rugând și pe cei năpăstuiți să mai rabde, să nu se folosească de altă armă decât arma legitimă a boicotului.

Iată ce ni-se scrie:

Armeni, 20 Iulie n.

A doua zi după alegerea dela Vințul-de-jos, unde grație celor mai murdare mișeli iubitul nostru candidat d. Dr. Iuliu Maniu a rămas în minoritate, împledecați fiind alegătorii lui de a merge la urnă — alegătorii noștri din Armeni au hotărât să nu mai dea nici un sprijin cârciumarului jidan, care la alegere ne-a fost cel mai mare dușman.

Alegătorii români au iscălit în comun, din îndemn propriu, un apel prin care se obligă a nu mai pune piciorul în cârciuma jidanului. Și nici nu mai umblă nimeni, afară de unul Nicolae Dragomir, bețiv cunoscut, și câțiva țigani lăeți. Notarul însă, jidan și el, Salamon Samu, a sărit într'ajutorul fârtatului său și în puterea nopții a adunat oamenii la casa primarului Gheorghe Neamțu lui Tânase, om vândut străinilor, și acolo l-a tras la răspundere de ce au iscălit apelul, amenințându-i în fel și chip. Pe un om harnic și de cinste, pe juratul Dămlan Muntean, jandarmii l-au bătut până a căzut jos.

Pentru a se răsbuna împotriva alegătorilor români, notarul jidan a adus pe capul comunei jandarmi și era să aducă chiar și soldați, ca să-i facă comunei cheltueli mari. La feciori le-a interzis să mai joace Dumineca, iar pe uliță nu mai pot merge 3 oameni la olaltă. Dumineca și în sărbători oamenii, se adunau, ca de obicei la porțile lor. Acum, jandarmii li împrăștie fără nici un motiv.

La 27 Iulie s'a aprins casa unui jidan. Numai decât au venit jandarmi pe capul comunei, cari i-au chemat la primărie pe Victor Neamțu, pe Nicolau Beleşcu și fiul său, student, supt cuvânt că ei sânt bănuți ca ar fi aprins murdăria jidanului. La primărie, jandarmii i-au luat pe toți la bătăi.

Împotriva lor s'a făcut denunț la autoritățile competente și eri a fost în comună un locotenent de jandarmi, ca să ancheteze. A anchetat cât a anchetat și apoi a voit să se întoarcă la Alba Iulia, dar n'a găsit trăsura.

La miezul nopții, primarul Gheorghe Neamțu a intrat cu doi jandarmi la Moise Opreș a Măi, un om pacinic și bătrân de 62 de ani, care însă are păcatul că-și lubește neamul, și i-au luat căruța cu cai, deși știa tot satul că ziua întregă au fost cai la lucru și drumul până la stația dela Loamneș e departe.

Dar Opreș a fost omul lui Maniu și trebuia prigonitor! Aceasta e porunca nă marilor. Pe săpămana viitoare o mulțime de oameni sânt chlemați la judecată, fără să știe pentru ce.

Dumnezeu cu noi și cu sfânta noastră cauză...
Vie ce va veni, noi numai morți ne dăm...

B.

Din cercul Orăștiei de-asemena ni-se comunică vești îmbucurătoare despre energia cu care se apără românii împotriva dușmanilor.

Popa Gheorghe Marian din Valea-Iepil, care la alegere a votat cu jidanul Farkas, e ocolit de toți oamenii din sat. Eri și-a dus familia la Blaj, la o rudă, iar el vrea să se ceară în altă parohie. Poporul nu i a făcut nici un rău. Numai unul i-a spus în numele tuturor: »Părinte! Biserica asta sfântă, să nu ni-o mai calci, că nu te credem vrednic a te mai atinge de altarul ei. Că de mai vii în ea, noi nici unul nu o călcăm. La casele noastre la slujbe să nu mai vii. Și ca să nu te lipsim de banul de care să vede că ești mai

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Rét** fabricanți de mobile în Marosvásárhely,

se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toaleta în 3 părți **400 coroane**.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului. În provincia la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. Să fim atenți la firmă.

poftitor ca de orice bun sufletesc, uite și-om da banii ce și-se cad! Iți dăm banii noștri, îi fericit cu ei, dar sufletul nostru și dragostea noastră nu și-o dăm! Așa să ști părinte!».

Preotul G. Mărian nu e de mult în acest sat. Doar de 4 ani. A venit din alt loc de undeva, de pe unde încă să vede că nu se simțea bine.

Când a venit în sat, n'avea așa zicând nimic. Noii săi credincioși văzându-l cu familie și așa lipsit, l-au încunjurat foarte mișcător cu dragostea lor: Unul i-a dat casă de locuit, aproape pe nimic, alții i-au adus miei, alții porci, ca să aibă cu ce porni un pic de economie, alții ferdele de grâu și cucuruz de sămânță, să aibă ce pune în pământ. Ci-că era ceva mișcător pân' la duioșie felul frumos cum micul popor a primit pe preotul său.

Acum însă au trecut vremile când trădătorii de neam puteau fi iertați... De acum încolo vine pe-deapsa.

— Cantorul din Mada, Avram Marcu, care a fugit de preotul și de învățătorul său și s'a luat după evreul Reisner dela Geoagiu, care i-a arătat nu știu ce scilpicios în palmă, și s'a fărkașit, — a fost lăpadat din cinstea de cantor la sfânta biserică. Nici nu mai vrednicea să stea în strană!

Lozinca nouă să prindă aripi și să-și ia sborul în toate colțurile românești!...

Scrisori din București.

Revolta militară din Galați. — Baud vrea să vină în țară. — Invenție bulgărească. — Reclamagii. — Turneul societății Hora.

București, 7 Iulie.

Telegramele din Galați au adus știrea despre nemulțumirile soldaților dela spităul militar din acest oraș, cari din cauza hranei proaste care li-se dedea, s'au pus în grevă. Faptul acesta, având în vedere disciplina ce domnește în armata română, ai cărei soldați cu ocazia răzcoalelor țărănești au dat dovadă de o disciplină de fier, a produs senzații în țara întreagă. Căci opinia publică este convinsă de absoluta dreptate a soldaților, cari, amărâți peste măsură, la un moment dat au refuzat să se subordoneze. E vechiul păcat, care tot mai dălnuește în anumite locuri de a exploata fără de nici o mustrare de cuget chiar și pe cei bolnavi, păcat, care credem că, grație măsurilor ce se vor lua, va pieri fără de urmă.

În urma ordinului ministrului de război, a fost orânduită o comisiune, care să facă imediat o anchetă spre a stabili vinovăția. Căci nu este acesta primul caz când soldații dela acest spital și-au manifestat nemulțumirea cu felul cum sânt tratați. Anul trecut lucrurile erau să ajungă la răș la grevă, dar, cei interesați au căutat să i mulcomească pe soldații exploatați, promițându-le îndreptarea. Angajamentul luat atunci n'a fost însă ținut. Acum au fost arestați 30 de soldați greviști. Până acuma ancheta condusă de locotenentul Manoilescu a stabilit complectă nevinovăția a treizeci dintre dânsii. Ceilalți, mai mult sau mai puțin vinovați ca instigatori, își vor primi pedeapsa.

Este însă dureros să vezi că tot mai există și astăzi oameni fără de suflet, cari exploatănd pe inferiorii lor, li determină la grevă, pentru ca mai apoi să ajungă în închisoare. Un îndoit păcat.

Propaganda catolică, ale cărei victime au fost nenorociții preoți români, cari, din cauza atacurilor neintemeiate aduse mitropolitului primat, au fost caterisiți, nu a mai fost adusă în discuția presei. De altfel se pare că și călugării catolici au înțeles că ai i terenul nu este destul de potrivit pentru prozelitism. Mai ales dela înființarea societății ortodoxe a femellor române ei sânt denunțați opiniei publice de îndată ce încearcă a converti pe cei slabi de inger la catolicism. Faimosul canonic, francuzul Baud a trebuit să plece din țară. Propagandiștii au rămas astfel ca o turmă fără de păstor. Și probabil vor pleca și ei, așteptând vremuri mai bune pentru răspândirea ideilor lor. Dar se pare că zelosul apostol al catolicismului regretă lipsa lui de prevedere.

În diferite rânduri el a încercat să se întoarcă în țară. Autoritățile românești l-au oprit însă la graniță. Alaltăeri călugărul a încercat din nou să intre în România, pela Predeal. A fost însă reținut. Cu toate protestele lui și cu toată intervenția din partea legațiunii franceze din București, canonicul Baud a fost oprit la Predeal.

Ziarele din București publică următoarea telegramă din Sofia. »Un inginer bulgar din Tirnova a reușit să rezolve cu desăvârșire problema aviațiunii. Acest inginer a construit un aeroplan, care zboară fără a avea nevoie de nici o forță motorică. Sborul lui este sigur chiar și în contra celor mai puternici curenți aerieni. Aeroplanul este astfel construit, încât pentru mișcarea lui întrebuițează curenții de aer. El poate să transporte greutatea oricât de mare fără ca prin aceasta să fie împiedicat în zborul său. Forța motorică se întrebuițează numai spre a fi pus în mișcare atunci când nu este vânt. Odată înălțat aeroplanul se folosește de curenții aerieni, luind direcția, pe care vrea să i-o dea aviatorul. Experiențele de până acuma au dat cele mai satisfăcătoare rezultate.

Un glumeț citind aceasta telegramă, a făcut următoarea observare: Oricât de perfect ar fi aeroplanul, el nu se va putea înălța. Cum să se înalțe, când pe el se află un bulgar, al cărui cap e mai greu decât plumbul?

Odată cu încheierea cursurilor universitare, redacțiile gazetelor sânt inundate de bilețele, dela prietenii și cunoscuții redactorilor, cari toate au cam următorul conținut: »Dragă prietene. Iți fac cunoscut că mi am luat, magna cum laude, licența. O notiță dacă se poate la gazetă. Da? Dar nu numai când este vorba de examenul de licență, ci chiar și de examenele parțiale bieții redactori sânt asasinați cu acest fel de informațiuni. Am cett de unăzi într'un ziar următoarea informație: »Domnișoara Popescu și-a trecut un succes examenul întâi la facultatea de litere. Lucru mare. Ca și când numai domnișoara Popescu ar fi fost în stare să facă această mare ispravă. Dar în fine acest păcat se poate erta. Ce te faci însă cu individul care zilnic îți vine cu articole întregi, în cari îți dă rezumatul conferințelor și lucrărilor, pe cari le-a făcut pentru examene? Ce te faci cu tipul, care de în dată ce și-a luat licența, simte nevoia de a face zgomot în jurul numelui lui, de a atrage atențiunea puternicilor zilei asupra simandicioasei lui persoane? O, sânt înfiorători acești asasini ai bunului simț.

li vezi urcând sfioși scările, bat încet la ușe și cu un aer de prefăcută modestie îți întinde manuscrisul, te roagă cu un aer disperat, să-i faci loc în prețiosul ziar — e un fragment din teza lui de licență. Vai, nu știi că din viermele care se țărăște umil, va răsări ciocoiul de mâne, care își va închipui că în adevăr el e o putere, o personalitate superioară.

Dacă redactorul din lipsa de materie, a avut imprudența de a-i publica nesărata proză, îl vezi dând sfoară în țară de succesele lui. Cunosc un caz, un tânăr care a făcut mult zgomot — ce nu se poate când un tânăr are voință! — cu lucrări, cari nu erau ale lui. Și naivii citesc și de multe ori nu văd, nu pricep ce urmărește reclamagiul cu notițele lui. E dorul de a parveni. E arivismul cel mai detestabil. Dar cine o să tămăduiască societatea de acești microbi. Vremea. Singură vremea.

Pentru ajutorarea fraților bănățeni vin și acum ofrande din toate părțile țării. Societățile corale din toate orașele au aranjat serbări, al căror venit este destinat familiilor rămase pe drumuri ale bănățenilor. Dintre societățile corale din provincie amintim inițiativa laudabilă a societății Hora din Craiova, care a făcut și va mai face mai multe excursiuni spre a da concerte în centrale mai însemnate ale Olteniei, în scopul de a veni în ajutorul fraților năpăstuiți. Zilele acestea societatea Hora a dat două concerte la Turnu-Severin. De aici va pleca la Caracal, apoi la Corabia. În tot locul cântăreții au fost primiți cu însuflețire, atât pentru renumele lor, cât și pentru gândul bun ce-i călăuzește.

Correspondent.

Vești din Bucovina.

Activitate străină și activitatea noastră. — Naționalismul nostru. — O »Ligă« dispărută. — Gimnaziul din Suceava. — Prin noi înșine.

Stroiești, 19 Iulie 1910

Acei, ce ar afirma, că în Bucovina nu se lucrează nimic, ar susține un neadevăr. La noi se lucrează foarte mult. Dela cel mai năcăjit țaran până la vladica nostru, toți desvoaltă o activitate brillă.

Țăranul nostru muncește; șase zile într-o petrece supt arșita răzelor de soare și muncește. Fi ește, că va da pradă jidanului munca sa veră, că-și va vinde amara pâne câștigată cu crâmi, acest gând nu-l poate stăpâni. Sânt frumoase holțele și fățarnicia străinilor pe mare. Și — dacă nimeni nu și arată calea cum vei înțelege unde pândește moartea? Moartea? Moartea ar fi încă o fericire. Dar ai să vezi pe acești țărani, ce nu-și știu stăpâni pe pământul lor cerșind în limbă străină pe porți străine. Căci acele mii de ruși străini și toate colțurile Galitiiei pustii, ce s'au primbălat străzile jidovești ale Cernăuțului, pământul nostru odată — cât de dureros e acest »odată« acele mii cu steaguri roșii și steaguri albastre galbene în frunte, oare n'au venit să-și ia în stăpânire o țară nestăpânită? S'au primbălat, au năfostat, ne au injurat veniți, ei pe pământul nostru. Ce gest mareț, ce mutră nobilă au urmașii lui Mazzeppa!

Ei și-au sărbătorit pe pământul nostru bărbații lor mari, ei au protestat în contra puterii lor, ei au venit din alte țări să le ajute cu de aici. Noi am făcut o adunare de protest în Stroiești și am protestat »cu toată energia«, indignare» chiar. Într'aceea ei își făurau listă pentru catastrofa națională. Și Gemenea e rusă ca și Corcești și sute, sute de sate românești.

Aceasta e activitatea noastră, faimoasa activitate a românilor din Bucovina. Și totuși — și nu totuși — pe mulți îi doare. Și s'au mișca poate, »dar« — și se scarpină la urechi ori se apleacă să-și șoptească îngrozit în taină: »Nu-i posibil. Poți avea lipsă de energie (Înțelegem și înțelegeți.) Și apoi cu vorbe ajutați țaranului. Ajutați-i în altfel, și atunci să sâvârși marea desrobire, atunci vom putea pe față, fără teamă«.

Domnilor! Când îl auzi-i vorbind așa, să nu dai cu genunchiul unde nu se cade să spun, să sară peste trei praguri? Acesta e naționalismul nostru. Acesta e marele devotament, marea jertă pentru cauza națională. Și nu e unul sau doi sau o sută, cari reprezintă minunantele semne. O întreagă școală domnește ca o epămie peste întreaga Bucovină românească. Că ne injurau ruși, să-i fi mânăat cu cnuta că granițele Galitiiei, de unde au venit, cum li mână odin'oară Petru cel-Mare în războiu! Și atunci n'ar fi îndrăznit să amenințe pe mitropolitul român, n'ar fi cutezat să ne atace în palatul nostru național. Aveți suflete, cari nu se revoltă la aceste acte de obrăznicie!?

Când a apărut d. Iorga și cu personalitatea sa ni-a stăpânit de-opotrivă inimile și gândurile noastre, s'au aflat oameni, cari să-l imiteze. Au înțeles temeiul o »Ligă culturală a românilor din Bucovina« și entuziasmul de pe atunci era într'adevăr înălțător. Și idea era frumoasă, sântem doar pe mele coloane aruncate în fața viforului de nori și o »ligă«, o adevărată și reală Ligă a românilor din Bucovina e mai necesară decât ori în trecut. Ligă noastră era să fie o copie. Și, dacă pe de altă parte n'are voie să fie, pe de altă mă bucurăm că ori și ce cople înseamnă răsăritul unei națiuni.

vătăi proprii, neatărnate, dar o acțiune mai întinsă, mai largă și așezată pe baze mai naționale și mai conștii n'a fost. A murit în însuși simbul ei și azi mai resună jellitor fatalul »a fost omul«. De ce să nu ne mirăm atunci, că nimic nu ne reușește în afară, dacă noi înlăuntru nu facem nimic? Înțeleg: a face să trăiască.

Avem un singur gimnaziu, în care am fi în majoritate și despre care am putea spune că-i al nostru, de n'ar fi sutele de evrei și străini. D-lor, dacă într-o țară cu populațiunea jumătate românească și într'un district cu totul românesc nu s'a aflat un singur suflet, care să susție până în răsvățire viața noastră — această școală e unica viață a noastră din țara pierdută, — dacă conducătorii noștri nu s'au cutremurat la gândul, că lumina noastră de mâine se stinge sub ruinele acestui gimnaziu, e o dovadă că nu mai ținem sau că n'are rațiune să mai trăim. Acele două articole din »Patria«, articole desperate, arată îndeajuns starea noastră. Nu vă mai întrebător, dacă strigătul de desperare fi va convinge pe cel ce stău să ne lea capul, că mai însemnăm ceva în această țară a noastră ori nu? Eu cred, că mai multă conștiință și mai multă tărie va arița mai de grabă o viață, pe care nu e bine să le spunem, că n'o avem.

S'a vorbit și s'a predat mult pentru un congres al corpului didactic din Bucovina. E foarte necesar. Școala neromânească, învățământul neromânesc, învățătorii neorganizați, forurile mai multe în mâna străinilor. Totuși patriotismul unui român a știut împiedeca și această pornire frumoasă, și astăzi jellim pe ruinele Babilonului. Acea blăstămată vină cade iarăși asupra noastră: din millocul nostru a purces ideea și s'a stins înainte de a prinde rădăcini, *sugrumată* de ai noștri.

Terribili »ai noștri«!

N. I. R.

Discuția indemnității.

— Ședința de Vineri a Camerei. —

După o discuție de nici două săptămâni, proiectul de răspuns la mesajul de tron a fost votat în ședința de azi a camerei neșchimbata, așa cum l-a prezentat partidul guvernamental.

Era și de prevăzut că acesta va fi sfârșitul. Și oratorii opoziției nici n'au luat cuvântul în nădejdea de a convinge contrarii, ci mai mult pentru a aduce în discuție o seamă de chestiuni cari n'au fost cuprinse nici în mesajul de tron, nici în proiectul de adresă al majorității.

D. Dr. Teodor Mihali, oratorul românilor a adus în discuție chestia naționalităților și discursul său energic, și mai ales proiectul de adresă prezentat de d.-sa — o expunere logică și documentată a stărilor frământate de azi — au știut să rezerve acestei chestiuni locul de frunte în discuția adresei.

Chestiunea naționalităților a dominat discuția asupra adresei.

Indată a doua zi după discursul dlui Mihali, contele Tisza a consacrat un discurs de două ciasuri exclusiv, chestiunii naționalităților, fără a se fi știut însă avânta la concepții mai înalte și învărtindu-se în cercul vicios al frazelor răsuflăte de »elemente patriotice« și »agitatori«. Toți ceilalți oratori, cari au mai luat cuvântul s'au ocupat pe larg cu aceasta chestie, fără a contribui cu ceva la lămurirea ei, întărind însă cu toții convingerea că rezolvirea ace-

stei chestiuni — pe baza egalității de drepturi — e o necesitate primordială și cerută de interesele mari ale țării întregi.

Contelui Tisza i-a răspuns, în numele românilor, energic și cu succes, deputatul Șriei dl Dr. Șt. C. Pop, declarând că poporul român niciodată nu va renunța la drepturile lui naționale.

Eri a vorbit însuș ministru-președinte, fi-rește aprobând discursul lui Tisza, iar azi a adus-o în discuție contele Batthyányi — într'un discurs lipsit de orice importanță.

În câteva minute s'a făcut apoi votarea adresei și s'a început numai decât discuția indemnității, care de-asemena nu va dura mai mult de vreo 8 zile.

Guvernul are noroc. Opoziția e obosită și e cald... cald...

Ședința se deschide la orele 10. După aprobarea sumarului ședinței trecute se intră în ordinea de zi. Are cuvântul final:

Contele Battyányi (justhist). Polemizază cu oratorii de până aci și trece apoi la discursul contelui Khuen, exprimându-și bucuria că ministrul-președinte s'a declarat aderent al reformei electorale. Regretă însă că nu a accentuat urgența acestei reforme. Partidul său va avea însă grijă ca această chestie să rămână fără încetare la ordinea zilei.

Voci (în dreapta): Nu va fi nevole.

Despre chestia naționalităților.

Battyányi se ocupă apoi cu chestiile economice și trece la discursul contelui Tisza. »Mă unesc cu părerea d lui Tisza, că chestia naționalităților nu se poate judeca din punctul de vedere al politicii de partid. Trebuie să se țină seamă de patru momente. Cel dintâi moment, asupra cărui a stăruit și Justh e pedepsirea mai severă a agitatorilor. Al doilea moment îl alcătuiesc concesile. Am arătat și până acum ce soartă au ungerii din România și Polonia din Germania, cu toate aceste, de dragul păcii, am fi gata să facem anumite concesii. Sârbii radicali au acceptat programul independențist.

Slezák Lajos: Sânt fazisel. (Sgomot).

Batthyányi: Sârbii sânt mai sinceri decât românii cu cari vrea să se împrietenească contele Tisza. De-altminteri contele Tisza are dreptate când spune că trebuie să i-se pună capăt politicii de șlcanne mărunte. Procesul de înaltă tradare dela Agram a fost și el o provocare inutilă a croaților.

Trece apoi la chestia Bosniei și roagă Camera să primiască proiectul de adresă a partidului justhist.

Votarea adresei.

Președintele: Oratorul e domnul Rakovszky Béla. Lipsind, închei discuția și ordon votarea.

Proiectul de adresă al guvernului e primit cu majoritate zdrobitoare în discuție generală și apoi și în discuția pe articole. (Aplauze în dreapta).

Preș.: Urmează.

Discuția indemnității.

Hegedüs Loránd (raportor) propune Camerei să voteze proiectul de indemnitate, ca țara să scape din starea de ex-lex.

Tüdös István (justhist) nu votează indemnitatea, fiindcă n'are și nu poate avea încredere într'un guvern care a disolvat parlamentul în timp de ex-lex.

Cserny Károly (guvernamental) primește proiectul.

Ședința se ridică la orele 2 d. a.

Situația politică.

Presă vieneză despre discursul lui Khuen

Presă vieneză, subvenționată de guvernul ungar, are și pentru contele Khuen-Héderváry aceleaș fraze elogioase pe cari le avusese pentru contele Tisza.

«N. Freie Presse», »Fremdenblatt«, »Die Zeit« și »N. W. Tagblatt« văd în acest discurs o nouă învingere strălucită a guvernului unguresc. Ziarele aceste constată cu bucurie că în discursul său contele Khuen-Héderváry a apărât cu energie dualismul. »Die Zeit« mai adaugă însă observarea că »nu de dragul Austriei, ci pentru că astăzi această formă apără mai bine interesele ungerimii«.

Singur ziarul partidului creștin social »Reichspost« găsește cuvinte mai independente la adresa lui și spune că e firesc ca majoritatea care și a cumpărat mandatele, să aprobe cu entuziasm pe cel care a pus la dispoziția lor prețul mandatelor. »Pace adevărată nu va fi în Ungaria, până nu se va pune capăt regimului corupt al gentrilor...«

Indemnitatea și românii.

Din Budapesta ni se telegrafiază că în discuția asupra indemnității va lua cuvântul dl Dr. Teodor Mihali, președintele clubului, care se va ocupa cu situația politică creată prin alegerile din urmă și va arăta motivele de neîncredere cari îndeamnă partidul național să nu sprijinească actualul guvern.

Audiența lui Khuen.

Audiența contelui Khuen plănuț pe azi va avea loc numai mâine, Sâmbătă, deoarece contele Khuen a fost reținut de chestiile politice la ordinea zilei, de a pleca la Ischl.

Alegeri.

Partidul guvernamental a stabilit candidaturile pentru cercurile ajunse vacante.

La Ugra va candida Bölöny József. Alegerea va avea loc la 27 Iulie.

La Vârșef: secretarul general în ministerul de honvezlme, Karácsony Lajos.

La Târgul-Murășului — Székely Aladár.

Dintre transfugii partidelor opoziționale: Hencz, baronul Torvcskay și alții, cari încă înainte de alegeri au trecut în partidul guvernamental, nici unul n'a fost candidat.

Abuzuri condamnabile.

Primim din Sibiu o corespondență care ne arată unul din multele cazuri de abuzuri ce caracteriză întreg sistemul oficial dela conducerea bisericeii în archidieceză. Știm chiar că nu este nici singurul și nici cel mai grav din cazurile de acest fel ce s'ar putea înșira la cronica scandalooasă a unei administrații infectate de multe păcate. Nu dorim să deslănțuim discuția tuturor abuzurilor câte se pot pune pe tapet, publicăm însă pe acesta ca o pildă și ca un *memento* pentru conducătorii bisericeii, ca să nu creadă că controlul publicității a adormit cu totul.

Iată ce ni-se scrie:

Un caz caracteristic despre mersul treburilor la Consistoriul din Sibiu este angajarea unui cleric ca scriitor cu leafă lunară de 100 coroane care însă a fost eliminat pe totdeauna și dela toate trei teologiile din Ungaria din partea corpului profesoral, *pentru propagarea imoralității*. Acest post, la care nu se cere decât scrisoare frumoasă, câți alți teologi cinstiți și harnici, și mai lipsiți nu l'ar fi ocupat, în loc să stea acasă fără nici un post.

Precedențele acestui caz, unic în desconsiderarea legilor bisericești și școlare, sânt următoarele:

Clericul acesta pe când era elev în seminar, a colaborat la rubrica »Haldeți să rădem« a *Tării Ottului* supt pseudonimul Nicu Vișteanu, bă-tându-și joc de biserică, cu credințele și doctrinele ei, precum și de profesorii săi, și propagând în schițe sezualismul cel mai ordinar și imoralitatea.

Corpul profesoral făcând anchetă a constatat pe deplin identitatea autorului și în baza anchetei a adus în 18/31 M.I 1910 supt Nr. 124/566 următoarea hotărâre: »Elevul X. Y. l-se aplică pedeapsa prevăzută în § 70 pct. 5 din Rglm. seminarial, adică eliminarea, și deoarece eliminarea se face pentru fapte desonestătoare și decădere morală, aplicarea acestor pedepse se notifică și celorlalte institutii teologice ort. române din provincia mitropolitană«. Corpul profesoral aduce ca motive următoarele (în extras) »Publicațiile din »T. O.« al căror autor s'a dovedit că este (cutare), sânt de cuprins imoral și otrăvitor de suflete, cum până acum nu s'a mai uzitat«, — »autorul e propagator al imoralității, tradează o gândire și o viață perversă, zeflemizând cu blasfemie credințele religioase, tradează apoi perversitate morală, senzualism pornografic și răutate păgânească«.

Și această hotărâre, transpusă îndată la Consistoriu s'a pus *ad acta*, până au trecut examenele.

Și acum vine un lucru curios.

Cu tote că corpul profesoral l'a eliminat, totuși elevul a fost admis la expunerea examenului și chiar directorul »a treia persoană după vladica« cum adesea îi plăcea să se laude și rare încă a subscris eliminarea, și care a avut de a face mult cu el și îl cunoaște bine, directorul zic, vine și l admite la examen și l întreabă din studiile sale. Tocmai el, care e chemat să respecte legea, vine și desconsideră cea mai elementară lege. Văzând ceilalți profesori această, afară de domni Bălan și Crăciunescu, și ei l au examinat. Acești doi n'au voit până nu se decide și la Consistoriu cauza. Și ei au procedat corect.

Elevul însă, fiind secretarul intim al secretarului Dr. Gheorghe Proca, care încă are merit la această activitate a lui, menționându-l și făcându-l încrezut și arogant față de profesori, pe cari îl desconsidera pe față, obține dela P. S. Sa prin Proca un examinator după plac în profesorul Șpan, pentru studiile profesorilor Bălan și Crăciunescu, catehetica și omiletica, de cari studii însă profesorul Șpan, altcum un bun pedagog, nu are nici o idee, căci nu le-a predat nici odată

Examenul încă a fost curios. Când s'a prezentat elevul dlui Șpan nici cu numele n'a știut studiile din cari avea să-l asculte. Profesorul Crăciunescu a voit să aziste și el la examen, dar elevul nu l'a admis, că pe cuvânt că »n'are nevoie de auditoriu«. *Dorința i-a fost respectată.*

Astfel a fost declarat absolvent al cursurilor teologice și te poți aștepta, ba e aproape sigur că la calificare va obține calculul distinct și morală »bună« și azi mâne îl vedem pus în vre-un post gras de popă ori chiar de asesor la Consistoriu.

Această procedură a și avut urmări că s'au lviț elevi, cari dacă nu le-au convenit profesorul au cerut la sfârșitul anului școlar altă comisie examinătoare.

Așa se respectă legea din partea capului bisericii, a directorului seminarial și a unor profesori?

Mai adaug că elevul din chestiune a avut și 20 ore nescuzate și în baza regulamentului seminarial trebuie eliminat fără anchetă, respective trebuie să piardă anul școlar. El nu și-a justificat absența pentru că n'a putut și nici n'ar fi știut când a lipsit, căci n'a fost nici jumătate de ceas la cursuri, cu toate că n'a fost bolnav.

Aici este uz, că profesorii fac atenți pe elevi ca să-și motiveze, până la conferința generală absențele, dar elevul n'a făcut-o, căci nu a putut. Numai când a auzit că are 20 ore nemotivate și este deci socotit ca eliminat. a căpătat iarăși prin

secretarul Proca o motivare generală, prin care i-s'au lertat toate orele de lipsire.

Este în drept I. P. S. Sa să scuze orele absențate ale unui elev, fără motiv? De sigur că nu.

Dar azi clericul nostru își ocupă postul la Consistoriu — probabil ca răsplată pentru purtările sale.

„Domnul „Redacteur“. Un tip jidano-maghiar.

Au sosit zilele pline de năduf ale verii și lumea bună se împrăștie pela băi și stațiuni balneare, alții ca păsările călătoare coboară la mare, căutând liniște și recreație după munca distrugătoare de energie, prin birouri și în sgomotul orașelor.

Mulți își vor închipui aceste locuri de retragere, ca un colț în care domnește liniștea și mulțumirea, unde nimic nu-ți turbură visarea leneșă și nici un eveniment mai sguduitor nu te aruncă din nou în lumea prozaică din care ai putut să te smulgi pentru câteva clipe. Icoana asta de cele mai multe ori e însă falsă. Mai ales că la stațiunile balneare cele mari cum e de exemplu Abbazia în care se știe că partea preponderantă a oaspeților o formează a lunătura tipică a jidaniilor din Ungaria, tot ațfii parveniți și șarlatani sgomotoși și obraznici, doritori de senzații, înfumurați și fără nici un fond moral. Mulți din ei se dau drept ziaristi, speculând astfel tot ce le cade la îndemână, pînă și cele mai elementare institutii ale unui loc de cură. Tipuri sfidătoare, cu o bogată doză de tupeu, cum cunoaștem și noi ațfii inși din cîți întîlnim la fiecare pas și vedem la toate vitrinele cafenelelor rozîndu-și mulțumiți mucle de țigară și privind de sus la lumea ce se învîrtește fără repaus în juru-le.

Un ziar unguresc dă o interesantă descriere a unui astfel de tip al domnului »redacteur« jidano-maghiar pe care-l întîlnești pe plajă în Abbazia, învîrtindu-și bețișorul de promenadă pe c o r s o, cînd toată lumea își face plimbarea cu care se sfîrșește de regulă fiecare zi de cură.

În Abbazia și în împrejurimi, în Volosca, Ica, Ieici și Lovrana sînt vara asta peste 2620, zi două mii șase sute douăzeci de persoane înscrise ca »redacturi«. Ce bidiganie va mei fi și »redacteurul«? Nici pe departe nu e ziarist, după cît vî închipuiți. Între oaspeții de cură trece drept »redacteur«, că de fapt ce ie, îmi iau voie să vî spun în cîteva cuvinte.

Iată-l pe scurt:

1. »Redacturi« sînt toți aceia cari grație vr'unui prieten ziarist, au obținut un bilet de liber parcurs sau cu preț redus pe căile ferate.

2. »Redacturi« sînt toți cei cari răcnesc, isbind cu pumnul în masă cînd e vorba să-și plătească taxa de cură și amenință direcțiunea băilor cu puterea presei ungurești, numai ca să nu plătească.

3. »Redacturi« sînt cei cari fac bae cu bilet gratuit, pe care l-au smuls ameninșînd cu scandalul public.

4. »Redacturi« sînt cei cari la birt refuză bucatele, după ce le-au mîncat de jumătate, sub pretext că-s proaste.

5. »Redacturi« sînt cei în fața căror în astfel de cazuri, birtășul nici nu crîcnește, căci se teme de presa ungurească.

6. »Redacturi« sînt cei cari la cafenea dau bacșișuri în suma de doi pînă la un creitar, iar la birt șterpelesc de pe mese bacșișurile lăsate de alții.

7. »Redacturi« sînt cei cari ies la plimbare în papuci și ascultă muzica de după amiază în halat de noapte.

8. »Redacturi« sînt cei cari nici odată nu cumpără colportorului un ziar, dar îl iau și după ce l-au citit îl restituiesc.

9. »Redacturi« sînt cei cari mîncă cu preț redus la birt, reducerea consistă în faptul că dacă au consumat patru pîni, spun »talului« numai două.

10. »Redacteur« e acel om de spirit, care la amează cînd baia e plină de lume, răcneste cît îl ia gura că: Vine rechinul!

11. »Redacteur« e persoana ai cărei copii învață la bazen înotul pe gratis, căci făgăduiește maistrului că-l va pune la gazetă într'un foileton, căci el e cutare scriitor de seamă, sau cel care scrie sub pseudonimul cutare. Și tot în calitatea aceasta are la birt o reducere de 25 la sută și la spălătorie de 15, iar cerșitorilor dela colțuri de stradă în loc de apara le aruncă cîte un sfat ce l-ar putea urma și el — sau cîte o vorbă de spirit.

12. »Redacturi« sînt cei cari bagatelizează în la părțile pe adevărații ziaristi, cei cari primului redactura dela un ziar din capitală îi zic diletant și cari se resc de ziaristi adevărați ca de foc.

13. »Redacteur« e cel care poartă unghiile verzi murdare și un nasture lipsă, chiar acolo unde e fi permis să lipsească, cel care vorbește ziua într-o nemțește, seara în gondolă cîntă romanțe italiene înainte de masă fredonează Iodl-uri tiroleze pe nice, iar seara în vîi vorbește ungurește cu acenți se prezinte, ficsează cucoanele și le spune picante iar dacă pe înserate ia cîte o pereche de palme simte cu mult mai bine ca înainte de a le lua.

14. Și în sfîrșit toți sînt »redacturi« cari în lor n'au scris un rînd la ziar, cari s'au născut pe tru a amorii viața adevăraților ziaristi și fac ca blicului să-i treacă pofta pentru totdeauna aceștia.

Cronică pedagogică.

Părerii cu privire la planul de învățămînt oficial.

I.

Institutia despre care se vorbește astăzi e foarte mult, dar pentru a cărei organizare serioasă face, din nenorocire, foarte puțin, e de școala românească. Cîtînd aceste rînduri, me vor fi ispitiți să creadă, — gîndindu-se firește la însuflețirea cu care comunele românești au tărit în anii din urmă susținerea școlilor, că mașta aceasta e cel puțin îndrăzneșă, dacă n'eserioasă, O astfel de judecată însă, e rezultatul unei aparențe cît se poate de înșelătoare, de realitatea e cu desăvîrșire alta. O școală mare, prin jertfele materiale mai mult sau puțin naționale cari se aduc pentru ea, și prin opera de educație sufletească națională săvîrșește. Cea mai mare potență la care a putut ridica această educație, dă măsura valorii sale.

Că la noi școala e numai românească, națională, o dovedește nivelul conștiinței naționale foarte scăzut, nu numai al țărînimii noastre ci chiar și al așa numitei aristocrații intelectuale. Să nu să creadă că denumirea aceasta de »națională« ar însemna o interpretare greșită și posibilă a problemelor școlii, că noi ar trebui în situația de azi; să punem școala în slujba unui ideal politic. Așa ceva nu numai că e irațional, ținînd samă de caracterul ei educativ ci între împrejurările în cari trăim, chiar ceva desăvîrșire peste putință.

A cere dela școală să fie națională, înseamnă a te pune exclusiv pe punctul de vedere al pedagogiei moderne și nici decum pe acela al pedagogiei militante. Pedagogia spune că copilul are nevoie unui popor, care e o naționalitate, și pe urmă el trebuie crescut pentru aceasta în printr-o linie. Când zicem deci școală națională, înțelegem că aici trebuie să se facă educație națională educația care să cristalizeze în sufletul copilului cultura neamului său cu toate notele ei deosebitoare. A face așa ceva înseamnă a te contona legilor firii și pedagogiei și nu insanităților un pedagogăuți de cea mai detestabilă speță.

Că școala românească de azi nu dă elevii educație națională, și că prin urmare nesocotește cel mai însemnat principiu al pedagogiei, e un fapt cu desăvîrșire istoric și nu numai că e înțeles să-l mai ascunzi, ci o astfel de reticență ne aduce cel mai mare rău posibil, care nu ne va feri de un dezastru condamnabil și rușinos.

E ușor să te încredințezi cît de puțin cunoaște un elev al clasei a VI-a sufletul neamului său. Nicăiri nu se vorbește mai puțin despre poporul românesc, despre credința lui, viața lui, trecutului, decât tocmai în școala populară românească.

Principiul istoric-național preconizat de pedagogie, în înțelesul cărului elevul trebuie să treacă în cursul educației sale în mod sumar prin faze de dezvoltare culturală ale neamului său, n'au mai mult nesocoteite de altă școală, decât tocmai de cea românească. Se știe că școala numai atunci va crește caractere religioase-morale, făcîndu-le elevii în stare să participe în mod activ la pu-

Gulere și manșete mai frumos curățeste fabrica de spălat cu aburi

U N I Ó

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102
Telefon Nr. 395.

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

greul cultural al omenirii, când întreaga instrucție să întemeiază cu desăvârșire pe acest principiu istoric. Căci zice Rein: »Omului, care se dezvoltă l-se poate înfățișa numai evoluția poporului său în mod accesibil și ca să-i stărneasă interesul; numai aprofundând succesiv treptele principale ale evoluției poporului, întru cât există în expunerii clasice înaintea noastră, va putea elevul, încetul cu încetul, să fie adus la înțelegerea prezentului și a problemelor sale și să și întărească în același timp propriul său fel de a vedea.

Că școala românească n'a putut să rezolve până acum problema sa de educație, conform principiului istoric național, are să se atribuie organizației mai mult decât șubrede, a învățământului primar. Noi am pornit totdeauna dela teoriile străine în organizarea școlii noastre, impunându-i predarea unui mare magazin de cunoștințe caleidoscopice, fără nici o legătură între ele. Nu ne am gândit firește, ca oameni învățați ce sântem că Ziller spune în Etica sa filozofică și lucruri ca acestea: »Nu a ști multe de toate ci tocmai contrarul dela aceasta, să ne fie idealul. Idealul acesta se periclitează atunci, când sufletul tinărului bălat se îngreiază prin o sumedenie de cunoștințe risipite și împrăștiate. Urmarea naturală a acestui metod întortochiat este timpirea totală a rîvnii după știință. Ceia ce stă izolat, n'are nici o importanță. Scopul instrucției e să creieze conștiințe unitare, oameni dintr'o bucată, cu o bogată viață sufletească, din care să răsară energie și capabilitate spre fapte morale. Acest scop însă nu se poate atinge decât atunci, când școala știe ce să propună și numai după acela și cât. Acel ce cunoașterea sufletului poporului în evoluția sa până astăzi, potrivit principiului istoric.

În jurul acestui ce au să se grupeze celelalte discipline în mod organic, din cari se va lua ceea ce neapărat de nevoie și serveșta spre aprofundarea și lămurirea scopului principal.

Acest ce și cât ar trebui apoi prelucrat de oameni competenți într'un plan de învățământ lămurit și temeinic, care să meargă până în cele mai mici amănunte, ca informație firește și nu ca materie de pertractat, și astfel pregătit, pus în mână învățătorilor. La toată întâmplarea că un astfel de plan trebuie conceput exclusiv pe baza principiului istoric-național, și nici de cum după vechile clișeuri.

La noi nu există încă un astfel de plan, și lipsa lui explică cu ușurință rezultatele foarte puțin strălucite ce le-a putut obține școala în cursul mai multor decenii, pe teren educativ, cultural și național.

Din pricina aceasta cum și a lipsei de interes și seriozitate cu care a fost tractată școala cu toate problemele și slujitorii ei, de către bărbații noștri oficiali sau neoficiali, a ajuns această instituție în situația nenorocită de azi, aproape incapabilă să mai reziste chiar și loviturilor mai puțin ascuțite, ce l-se aplică de către adversarii noștri.

Ei bine, o astfel de situație e cât se poate de nedemnă față de un popor, care s'a știut ridica în anume momente la acte de cel mai înalt și luminos eroism, pentru instituțiile sale. O prelungire a ei, în aceste clipe de supremă primejdie pentru noi, ar însemna o foarte regretabilă inconștiență, care ne-ar duce pe povârnișul unui dezastru îngrozitor.

E neapărată nevoie să organizăm, sau mai bine să prefacem, radical, învățământul nostru primar. Și aceasta cât se poate mai curând, din motive cari nu se pot spune aici, dar cari trebuie să se știe foarte bine de cel în drept, și în temeiul acelu adevăr limpede, că nu noi susținem școala, ci ea ne susține pe noi, cum a spus cineva foarte cuminte.

(Va urma).

M. Crăniceanu.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 22 Iulie n. 1910.

— **Un preot cum n'ar trebui să fie.** Ni se comunică un caz pe care îl aducem la cunoștința forurilor bisericești, socotind că e de datoria lor să ia măsuri împotriva unui preot care compromite vaza bisericii din care face parte.

Preotul Alexandru Nica din Almaș, [care la alegerea de deputat a fost omul de încredere alui Aimay și a luptat împotriva candidatului național Dr. Gh. Popa, a pornit proces împotriva harnicului învățător din Almaș Iancin, sub cuvânt că ar fi furat din biserică un paus (o prescură), — la care are drept fiind și cantor în biserică. Toți oamenii de bine au stărut pe lângă preot să nu facă de rușine biserică, dar în zadar.

Procesul a ajuns la desbatere în Buteni și învățătorul, lucru firesc, a fost achitat. Prea cinstita sa Nica nu s'a mulțumit cu atâta, ci a făcut apel la tribunalul din Arad.

Procesul a avut loc și aici. Au fost chemați o mulțime de martori, cari au constatat că domnul învățător a luat prescura în vederea tuturor, cum o făcea de ani de zile, — pentru-că l-se cuvenia. Tribunalul l-a achitat pe domnul Iancin, condamnând pe părintele Nica la plata cheltuielilor de proces, peste o sută de coroane — pentru un paus de 12 bani.

Judecătorii tribunalului și-au exprimat mirarea că se poate găsi un preot care să facă de rușine nu numai persoana sa, ci și biserică ce-o slujește.

— **»Astra«** la Teaca. Sântem rugați a publica următorul apel: Comitetul central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« a hotărât înființarea unui despărțământ al său cu sediul în Teaca, și prin scrisoarea sa cu dato 5 Iulie a. c. cu ducerea la deplinaire a acestei hotărâri m'a încredințat pe mine.

Vă rog deci cu toată insistența, ca pe unul, căruia totdeauna l-a stat la inimă prosperarea și înaintarea poporului românesc, ca pe 31 Iulie a. c. la 11 ore a. m. să binevoiați a participa la adunarea de constituire a noului despărțământ și să aduceți cu D-Voastre și alți iubitori și iubitoare de cultura poporului român, mai cu seamă de acela, despre care socotiți, că se vor face membri ai »Asociațiunii« noastre.

Obiectele adunării vor fi: 1. Deschiderea adunării. 2. Numirea unul notar și casier ad. hoc. 3. Inscrierea membrilor noi. 4. Alegerea comitetului cercual. 5. Închiderea adunării. Cu deosebită stimă: *Dr. Eugen Bran*, avocat.

— **»Bal electric«** în Dej. Supt titlul acesta am publicat în numărul nostru de Joi o informație venită din Dej, în care se spune că la punerea pietri de încheiere a stabilimentului electric ar fi luat parte și dna Eleftera Dr. Mihali.

Primi azi prin telefon lămurirea că d-na Mihali n'a luat parte la aceste serbări. În aceea zi a plecat la o moșie și a trecut cu trăsura pe dinaintea stabilimentului, fără a se opri însă. D. Dr. Mihali de-asemena n'a luat parte (nici nu s'a spus de nimeni. N. Red.), fiind în timpul acela în Budapesta. În ce privește balul, numele dlui Mihali a ajuns pe invitări numai în calitate de acționar al acestei întreprinderi industriale.

— **Petrol în Maramurăș.** Ieri s'a prezentat ministrului comerțului Hieronimy

o delegație compusă din 6 persoane, americani și englezi, supt conducerea prefectului din Maramurăș.

Inginerul de mine Otto Szedényi a arătat ministrului dorințele delegației.

Un grup anglo-american vrea să înființeze o societate pe acțiuni cu scopul de a face sondajii în comitatul Maramurășului, de oarece s'a constatat că terenul conține nenumărate izvare de petrol.

— **Furtuni păgubitoare.** În comuna Calacea s'a deslănțuit în noaptea de 19 Iulie un vânt năpraznic căruia l-a urmat o vehementă ploaie cu grindină, care a distrus în câteva clipe tot hotarul comunei, împreună cu grădinile satului și toată recolta ce era. Pagubele sânt enorme și lumea a rămas pe drumuri din cauza dezastrului.

— **Grevă la căile ferate din Anglia.** Din Londra se anunță că impiegații căilor ferate din nordul Angliei s'au pus în grevă.

Proclamarea grevei a venit pe neașteptate. Lucrătorii din portul Gateshead au declarat într'o bună zi că nu vor să mai lucreze. A doua zi s'a proclamat greva și printre impiegații căilor ferate dela Gateshead, Newcastle și Tyne. Numărul greziștilor se ridică la 8000, sânt însă temeri că el va spori până la 30.000.

Direcția căilor ferate face tot posibilul spre a menține cel puțin comunicația între York și Berwick.

Minele de cărbuni din Newcastle suferă mari pagune din cauza grevei.

Cauza izbucnirii acestei greve ar fi concedierea unui conductor; se știe însă că impiegații sânt de mult nemulțumiți.

— **Călătoria țarului.** Din Köhn se anunță că la începutul lunii August familia țarului și o mare suită va sosi la castelul din Friedberg unde vor rămânea vreme mai îndelungată. La castel au început de pe acum pregătirile pentru primire.

— **Logodnă.** D. Paul Fetti, absolvent de teologie, s'a logodit cu domnișoara Aurelia Gavriș, fica d-lui preot Vasile Gavriș din Odești (Sălaj). Felicitările noastre.

— **Birăuț amenință . . .** Birăuț urmează cu nerușinarea-i înăscută să sfiedeze partidul. »Lupta« a apărut și azi, deși i-s'a interzis să o scoată. La redactarea ziarului se vede o șiretenie birăuțească: guvernul e atacat cu mare violență și coloanele ziarului debordează de un naționalism demonstrativ care-i șade lui Birăuț ca nuca în părete. Că ziarul azi e cu totul pe mâna lui Birăuț se dovedește prin o declarație iscălită de iel însuși în care îndrăznește să puie la îndoială autenticitatea declarației părintelui Lucaci, apărută în ziarul nostru.

Atâta obrăznicie nu se poate tipări decât într'o foaie stăpânită de Birăuț. De altfel eroul nostru ne amenință și pe noi cu un răspuns teribil pe care îl amână pe Sâmbătă — spre a se mai gândi nițel. Poate vom avea onoarea să-l vedem venind chiar la Arad, ca să-și execute amenințarea de a ne palmui, pe care anul trecut uitase să o execute. Așteptăm — cu o sticlă de Zacherlină în mână... .

— **Agitația minerilor din Spania.** »Le Matin« din Paris e informat că agitația minerilor din Spania la o proporție considerabilă.

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofoaen, la

F A L K I M R E

se pot procura cu plătire în rate

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoară

Cu stimă: **F a l k I m r e, K o l o z s á r, str. Deák Ferencz nr. 30.**

În ținutul Bilbao sânt temeri că greva, din cauza admirabilei organizații a comitetului de agitație, se va întinde și asupra celorlalte categorii de muncitori.

Grație măsurilor de prevedere ale autorităților, cari au intervenit la timp cu energie, până în prezent nu s'a produs nici un incident.

Se speră că va fi ușor de restabilit liniștea, deoarece guvernul e hotărât să recunoască dreptul de grevă; se crede că numărul greviștilor se va ridica la 100.000.

Partidul socialist, care cuprinde un mare contingent de lucrători minieri, nu aderă la mișcarea revoluționară, dar o susține din spirit de solidaritate.

— **Inchiderea saletelor de joc în Ostende.** O telegramă scurtă, primită din Ostende, anunță că saletele de joc din localitatea aceasta au fost închise de poliție și toți jucătorii trași în judecată, iar banii cari erau în joc confiscați. Măsurile au fost luate în urma plângerilor necumate a oaspeților, cari pe urma jocurilor necinstite erau jefuiți în chip neomenos de oamenii plătiți ai proprietarului casei de joc, care din simplu chelnăr azi are o avere de 20 milioane și e cel dintâi acționar al bănii din Montecarlo.

— **Rectificare.** În numărul 133 al »Tribunei« am publicat la contribuțiile pentru inundații din Bănat următoarele sume:

Grăvila Pălăgia, Bistrița 25 cor.
Ion Corbu, Bistrița 25 cor.

În publicarea aceasta s'a strecurat o mică greșală pe care o rectificăm acum. Au contribuit Gavrița, Pălăgia și Ion Corbu, împreună 50 cor.

— **Literatură pentru copii.** Citim în »Mina« din București: Se știe cât de mare înfluență are o lectură aleasă, asupra formării caracterelor și mai ales se știe câtă înflăcărare au cărțile și revistele asupra copiilor care încep a citi.

Literatura pentru copii a preocupat și preocupă foarte serios pe toți pedagogii din lume. Și pretutindeni în țările cu o cultură mai veche, literatura pentru copii a luat o mare dezvoltare. În Anglia, în Franța, în Germania, în Italia, în America apar sute și mii de cărți și reviste scrise anume pentru copii.

La noi această literatură e cum știm, foarte săracă. Și atât institutorii cât și părinții se plâng cu drept cuvânt că copilașii noștri nu au ceva bun de citit. Din acest punct de vedere mișcarea făcută de institutorii din București Florian Cristescu, Teodor Castrișanu și desenatorul Ion Jalea prezintă o deosebită însemnătate.

Acești institutori, simțind că și ceilalți colegi ai lor, cât de mare e lipsa unei literaturi pentru copii, au pus la cale scoaterea unei reviste a copiilor. Pentru aceasta ei au lansat apelul în toată țara, ba chiar și la frații români din țările străine — atât la profesori cât și la părinți — și în urma câtorva mii de adesiuni, au început să tipărească revista ilustrată pentru copii »Fluerașul«.

Această revistă a fost pusă sub înaltul patronaj a celor mai scumpei copii ai României, AA. LL. Regale Principii Nicolae și Marioara, care au primit cu atâta drag să sprijine noua revistă, încât au și colaborat cu câte ceva.

Astfel, în Nr. 8 dela 15 Aprilie Altelele lor Regale au luat parte la concursul de scriere frumoasă publicat de revista »Fluerașul«, publicând câte o dragălașă probă de caligrafie.

Între colaboratorii noiei reviste se numără: Carmen Sylva, Barbu Delavrancea, G. Coșbuc, St. O. Iosif, P. Dulfu, I. Soricu, N. Vulovici și atâția alții scriitori cunoscuți.

Între copii cari participau la concursurile ce revista »Fluerașul«, le deschide în fiecare număr, vedem foarte mulți din Bucovina și Transilvania.

Această revistă dovedește că și în țara noastră se muncește pentru formare generațiilor viitoare.

Acum revista »Fluerașul«, a organizat o serbare la expoziție (Parcul Carol I) în ziua de 4 Iulie, Duminecă.

— **Eximpărăteasa Eugenia la sultanul.** Eximpărăteasa Eugenia, fosta soție a lui Napoleon al III-lea a vizitat zilele trecute pe sultanul

Mohamed al V-lea, vorbind cu el vreme mai lungă. Impărăteasa a sosit la Constantinopol pe yachtul său Thisthe unde petrecuse pentru prima dată la anul 1869 cu prilejul deschiderii canalului de Suez.

— **Din tainele conjurației din Constantinopol.** Corespondentul din Constantinopol al ziarului german *Localanzeiger* dă la lumină — prin o convorbire avută cu un marcant bărbat politic al Turciei care stă departe de micile partide ce bântue în parlament — câteva amănunțite menite să desvăluie taina în care se ascundea pretinsa conjurație.

— Cei în drept știu deja demult că comitetul tinerilor turci a pornit în taină a campanie de extirpare a tuturor celor cari sânt contra regimului tinerilor turci — a zis politicianul din chestie. Când s'a început vacanța parlamentară comitetul a ales o comisie secretă, a cărei menire era nimicirea șefilor opoziției. Între cei candidați la moarte era și șeful liberalilor Kemal Ismail, președintele poporalilor beul Slaki, și conducătorul democraților, beul Riza Muri. Aceștia au fost luptătorii fățiși ai partidului reformator, inițiatorul mișcării însă era pașa Serif și mai ales soția acestuia, o bogată prințesă egipteană cari au făcut mari jertfe pentru propagarea reformelor. În casa prințesei se întâlneau șefii opoziției și de aceea pașa Seizif sta în calea comitetului tinerilor turci. El trebuia făcut inofenzabil înaintea tuturor și cu el de-odată ceilalți trei îndârjiți capi ai opoziției.

Cât despre o conjurație nici vorbă nu poate fi, căci partidul opozițional vrea să ajungă la putere prin luptă parlamentară.

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebită atențiune asupra reverențelor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvar) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Cronica socială și artistică.

Expoziție etnografică în Lăpușul-unguresc. Cu prilejul adunării despărțământului »Astrel«, la Lăpușul-unguresc se va da o petrecere cu joc în sala otelului »Zsentye«, la 2 August nou.

Inceputul la orele 8 seara.

Același zi, la orele 11 a. m. se va deschide, în școala română, o expoziție etnografică.

ECONOMIE.

Prețurile grânelor din Aradul-Non

5 Iulie 1910

De nou a ploaie, dar puțin și fără să strice secerii început.

De prezent e vreme bună și e nădejde să țină încă câteva zile.

Tîrgul de bucate stagnează și afacerile decurg fără nici o animație.

S'a vândut azi

grâu 200 mm.	8.50—	9—
orz mm.	5.30—	—
ovăși mm.	6.30—	—
secară mm.	6.50—	—
păpușoi 200 mm.	5.30—	5.40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 5 Iulie 1910

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul

Orta nouă

De Tisa — — — — —	20 K.	60
Din comitatul Albei — —	22	90
De Pesta — — — — —	20	40
Bănățeanesc — — — — —	20	70
De Bacica — — — — —	23	40
Secară de calitate I. — —	14	20
Orzul de nutreț, calitate I. —	12	75
Ovăși de calitate I. — — —	14	10
Oncuruz — — — — —	11	—

BIBLIOGRAFII.

» **Polenfrage**«, von L. Bernhard, Professor der Staatswissenschaften an d. Univ. Berlin — Dunker et Humblot, Leipzig, 1910. Preț mărți.

E o lucrare voluminoasă, de peste 600 de pagini, în care se face istoricul chestiunii poloneze se arată fazele și starea actuală a acestei chestiuni naționale. E un studiu documentat, din careia vom mai reveni.

Poșta Redacției.

N. I. R. Adresa dorită e până la 1 August redacția »Tribuna«.

V. B. în S. »Institutul Oteteleșanu« Măgurele (România). În școala de care pomenim mai sus primesc elevele decât pe lângă plățile unei anuale de 800 cor.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și

SZTOUKAI

LUGOS SÓS SAVANYÚVIZ

apă minerală de Sotăș contra răgușeli, tusei și

turării Remediu special pentru boli de zădărnici

Kardos Miklós, reprezentant și vânzător

gros pentru — ARAD. — Telefon:

Se găsete la firma Daniel Lajos »

Dür Kocsárd . . . . . »

Éles Armin . . . . . »

Färber Lajos și fratele . . . . . »

NagyFarkas . . . . . »

FejérGyula . . . . . »

Hoffmann Ottó . . . . . »

Crieffeld Ignätz și alți. De asemenea în

orice cafenea și cârciumă mai bună.

Credit pe ipotecă, pe cambie
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

CONCURS.

»Mugurul« însoțire economică comercială din Elisabetopol, publică concurs pentru ocuparea unui post de contabil.

Salar K 1400.—

Dela recurenți să cere să fi absolvat vre-o școală comercială superioară și să dovedească cu atestat dela vre-o întreprindere comercială, că au praxă de contabilitate. Cei cari pe lângă limba română posed și limba maghiară și germână și au praxă în comerțul cu produse agricole vor fi preferiți.

Cererile provăzute cu atestatele în original sau copie legalizată au să se înainteze până cel mult în 15 August st. n. 1910.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Elisabetopol, (Erzsébetváros, Kiskükülő-m) 20 Iulie 1910 st. n.

Direcțiunea.

Medic român în Karlsbad.

Dr. ENEA NICOLA

dela facult. din Viena. f. asistent p. boalele interne, exercită de — 18 ani, consultă în — KARLSBAD, casa »Billroth«, Sprudel-Strasse.

**Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!**

Incetează în decurs de o oră dacă folosiți:

„SUDORAN”-ul

a lui MOLNÁR.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă măriu isesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă. Cont. S P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt« Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. înretr., R. St. Die!

Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânelor și subsuori am procurat înă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Die apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu productul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlețe — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Die apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORANUL« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Iți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățator A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 cor. 30 fl.

dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »SUDORAN« prov. cu marcă să se primească.

Un cand. de avocat

cu praxă

caută aplicare pe 1 August în o cancelarie advocațională. Ofertele a se trimite la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

Dengelegi Ferencz

croitor pentru domni

Arad, str. Zrinyi,

(casa băncel »Aradi első takarékpénztár«).

Pregătește toffelul de haine pentru domni, după croiul cel mai modern.

Are în depozit tot-felul de stofe, atât din patrie cât și străinătate. Prețuri moder.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare economică și acasă, macină excelent orzul, curuzul și grâul, se învârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut pe lângă garanță și numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE

Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțatorie p. articlii de sticlă, porcelan și metal; fa furii și blide înflorate, rame p. icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericesti:

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite;

Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită;

Candele de părete de bronz; Candele argintate;

Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob

de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43.—

— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

**STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,**

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Gramofone și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphazon. Telefon nr. 459. — Preț-curent gratuit. —

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, adăruș cancelarie și de Schwarzwald. —

Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari

veritabili Rodenstock Diaphragma.

Mare asortiment de sticle periscopice,

objective, lornete, și de alte obiecte optice. —

Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public

un Refraktometru de Rodenstock

(mașină pentru examinarea ochilor)

prin ce se știe imediat ce fel de sticle

sunt de lipsă. —

Fond. în a. 1860.

NÄDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Tine în magazin cele mai excelente **cuțite de buzunar** cu tăș englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnățari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre um și articlii mănitorii. — Recvizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA · Gyulafehérvár, Széchenyi-u.** (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în **ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.**

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte și balcoane, vetre de fier din fier făurit

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apeduct. Jașuri fă.ă miros. Pissoare, spălătoare, odăi de baie și aranjare de ori-ce sistem — — pentru încălzire centrală. — —

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă — — din loc curat și pregătite gustos — —

Să vă adresați:

către fabrica de măcelărie și cârnățarie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLOCKY TESTVÉREK

CLUJ-KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser — — —	Cârnaț-șuncă — — —	Galantin de mai — — —
Cr'nolin — — —	Rollui șuncă — — —	Masaic — — —
Extra — — —	Rusesc — — —	Picior umplut — — —
Caș de carne — — —	Rollut rusesc — — —	Mortadella — — —
Caș cu mă'eș — — —	Paranon — — —	Gottha — — —
Cârnați p. vâzători — — —	Măieș rece — — —	Mensel — — —
Cârnați cu sl. p. vânăt — — —	Caș rece de măieș — — —	Caș de limbă — — —
Salamă de vavă — — —	Pastete de mai — — —	Sângerete cu slănină — — —
Pastete de sânge — — —	Rollui de pept — — —	Limbă umplută — — —
Caș de porc I — — —	cu felurite umflături ș.a. — — —	Rollui de carne — — —
Caș de porc II — — —	cu sânge, mai, limbă. — — —	Galantiu de vițel — — —
Cași de urechi — — —	Tortă de carne — — —	Pastete de ciuperoi — — —
Cartaboș n'gru — — —	Cracovean — — —	Pastete de mai de găscă — — —

Comandele, atât cele din provincă cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexcepționabilă,

Recomandăm preparare proprie, precum și șunce de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cârnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a. dela, 3—8¹/₂.

Dulapuri de gheață

sunt indispensabile pentru orice casă!

Dacă vrei să cumperi un dulap de gheață bun, trainic și ieftin, atunci comandă invenția proprie de dulapuri **Moskovitz** a căror părți constitutive se pot a lui **Moskovitz** desface ușor și curăți, făcând în

ghiață o economie de 5% la sută. — Prețuri foarte moderate. Prospecte de prețuri ilustrate trimite gratis și franco.

Moskovitz S.

fabricant de dulapuri de gheață în Budapesta, VIII, Rökk Szilárd-u. 10.

STEIN MIKLÓS

fabrică de tăiat pile

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

— — Tot-felul de pâine bună de cartofi din Brașov. — —

TENTESCH VILMOS JÁNOS

brutărie și pregătitor de alimente.

:- Brașov—Brassó, Közép u. 23. (Ó-Brassó). :-

Gustuoasă.

Specialități de prăjituri: pesmet (biscuit) de ovăș și grâu pentru sănătate, pâine lată pentru diabetici, pâine de ovăș pentru reconvalescenți, pâine Graham, prăjituri cu nuci Graham, pâine de nuci Graham, pesmet (zwiebak) de nuci Graham, pesmet (zwiebac) de slăd de nuci Graham, pâine fină și dură Graham pentru anemici — și suferinzi de stomach și pentru nutirea pruncilor. — Căfea-caramel-cereale poame, extracte de nucă (unt de nucă).

Nutri-toare.

Ușoară de mistuit.

Distins la expoziția internațională a brutarilor în anul 1907, din Budapesta cu medalia de aur și la expoziția internațională de igienă din Paris cu medalie de aur și cu dipl. de on. Catalog gratuit.

Producătoare de sânge.

Specialități de prăjituri și pesmet (zwieback) de Brașov.

Pâinea întărește inima omului.

Sănătatea este comoră cea mai prețioasă.

— — Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. — —

Atelierul special de reparat

al renumitei firme:

Schmerek E.

— — Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. — —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, loco-mobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trier. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filtre magnetice. Unsoari. Material de condensațiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios — Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

„DUNĂREANA“

Institut de credit și economii societate pe acții în Timiș-Cubin.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit, societate pe acțiuni »DUNĂREANA«, se invită la

a X-a adunare generală ordinară

care se va ține în localitatea institutului, Vineri, în 29 Iuliu 1910 la 9 ore a. m. în Timiș-Cubin*)

O B I E C T E :

1. Deschiderea adunării generale și constituirea birouului același.
2. Raportul direcțiunii, comitetului de supraveghiere, aprobarea bilanțului și darea absolutului.
3. Impărțirea profitului curat.
4. Alegerea a 1 membru în direcțiune.
5. Debatere asupra eventualei fusionări a institutului cu institut.

DIRECȚIUNEA.

*) Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau plenipotențiați, sunt poftiți a-și depune acțiunile cu cuponii eventualele documente de plenipotențe, cel mult până la 28 Iuliu a. c. orele 9 a. m. la cassa institutului nostru.

RICHTER și ZEPENEU

BISERICA-ALBĂ
— Szászka-ut 112. —

pietrari

— VÂRȘET —
Ferencz József-tér 23.

Recomandăm on. public din Vârșet și jur cele mai moderne

MONUMENTE
MORMÂNTE

de granit negru suedian, sienit, labrador,

marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.

Literăm din piatră proprie tot felul de lucrări de branșa piatrăriei. Depozit de piatrărie de hotare.

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7-9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot-felul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

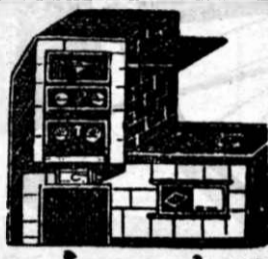
Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

* * *

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca

scări, coridoare, cerdacuri, grilaje, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimane etc.

aranjament pentru - rle de metal aranja-
măcelării și cășapi, mente pentru bisericel
basreliefuri, strungă- in execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale

a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

= Secții deosebite. =

Modă bărbătească pentru copii

Modă pentru femei Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

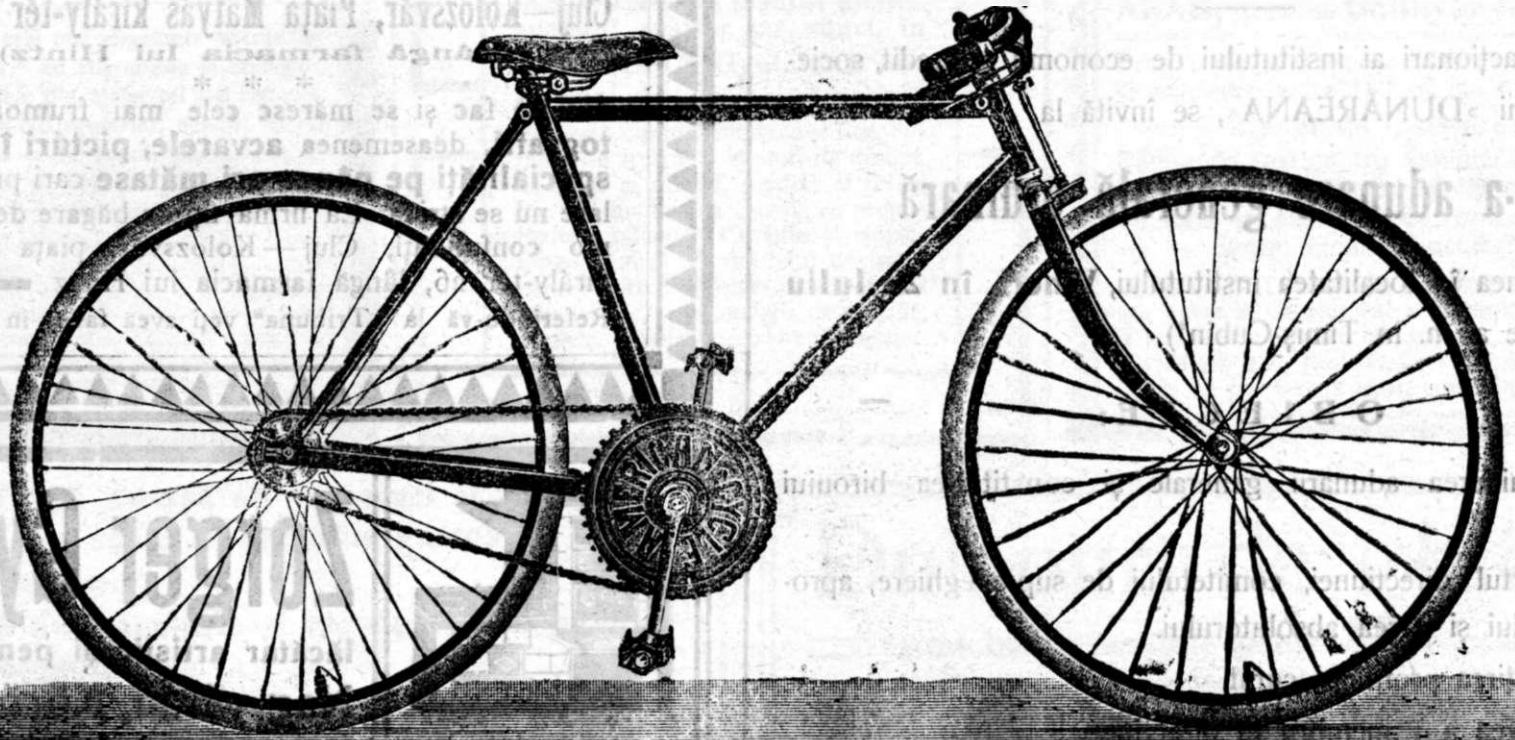

Cicla Americană model 1910

e cea mai bună bicicletă pentru ture din lumea întreagă, costă 96 Cor. — espedată franco la ori-ce stațiune.

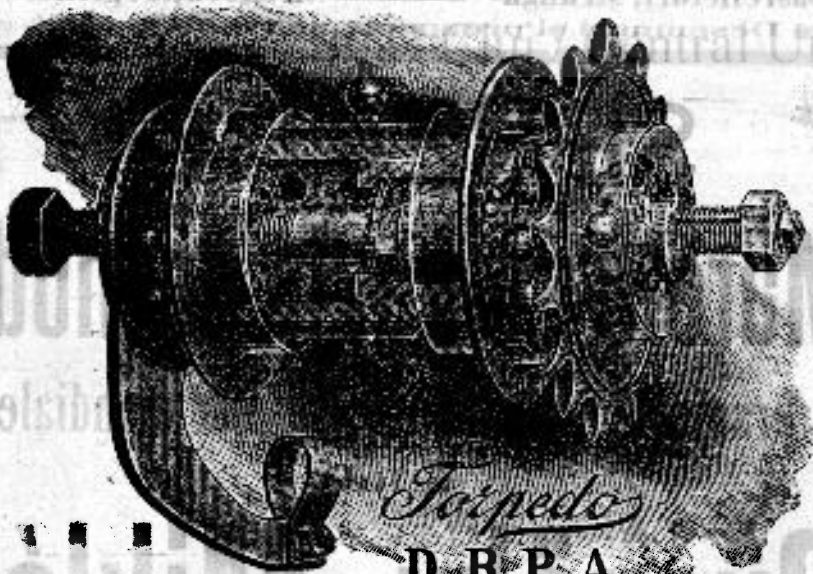
Adresa pentru scrisori și telegrame:

Ladányi Izsó, Timișoara.

Filială: GYARVÁROS, str. principală Nr. 24.

Cadrul e edificat modern, călit pe dinlăuntru, acoperit cu cea mai fină poleială neagră, osia pedalelor are alături de lanțul roții de transmisiune un seut contra prafului. Pedalele sunt așezate în mod foarte deosebit pe o osie escludând prin aceasta nesiguranța roții de transmisiune. Manivela de format elegant e frumos împodobită și așezată în feava brațului. Aranjamentul frânei e provăzător cu un rezort nevăzut, ceea-ce împiedecă murdărirea sau nefuncționarea franei. Apărătoarele sunt obduse cupolei negru foarte fin. Lanțul masiv de transmisiune e cu inscripția frumos lustruită „Cycle American“. Pedale de gumă elastică cele mai noi și cea mai bună calitate, osil și splțe. Invălitoarele sunt foarte trainice și pe lângă un plus de 10 Cor. trimit invălitori de munte în grosime de un deget. Pentru calitate se garantează un an.

Roată automată cu frână liberă „Torpedó“
15 Cor.

P. T. Namita bicicletă „Cyle American“ o vând spre deplina mulțămire a clientelei mele de ani de-a rândul, așa că comanțele îngrămădindu-se nici nu se mai pot efectua prompt. Acum însă mi-a reușit să câștig vânzarea exclusivă pentru Ungaria a renumitelor biciclete „Cycle American“, prin ceea-ce mi s'a dat ocazia ca să am depozit permanent din acest articol și ori ce comandă să efectueze în decurs de 48 de ore. A și sosit un întreg vagon de biciclete „Cycle American“ model 1910 și trimet acest vehicul pentru ture, renumit în toată lumea, pentru 96 Cor., pe deplin echipat și liber, în ori-ce parte a Ungariei și Croatiei — de asemenea în ori-ce gară a Slavoniei, Bosniei și Herțegovinei. La comandă e de ajuns o anticipație de 10 Cor., iar restul se rambursează. Dacă dorește cineva o roată automată ca cea de mai sus, atunci prețul se urcă cu 15 Cor. La cerere bicicleta se va providea cu apărătoare, fără nici o diferență de preț.

Vanzătorilor le recomand extra-cratell:

1 cameră internă pentru bicicletă garantată — 3 Cor.

1 cea mai bună pompă pentru bicicletă garantată 4

1 invălitoare de munte (prima) —

1 invălitoare bună pentru bicicletă garantată — Cor. 4-50

1 „ de munte, ca mai sus — — — „ 7-50

— — — — — 9 Cor.

Cel mai mare depozit de ori ce părți constitutive pentru biciclete, de asemenea cel mai bun atelier pentru repararea lor, a mașinelor și gramofonelor. Ori ce comandă după primire se efectuește îndată, iar cele neconvenabile se schimbă.

Cu stimă

mare comerciant de aparate și biciclete

TIMIȘOARA, Intraurban în fața edificiului seminarului rom.-cat.

Telefon 577.

LADÁNYI IZSÓ,